

Therapie in Einzeldarstellungen. Prof. Dr. R. BIELING und Prof. Dr. F. MEYER, *Heilsera und Impfstoffe in der Praxis.* 184 bldz. Prijs M. II. Uitg. GEORGE THIEME, Leipzig, 1932.

Dit is een met liefde en geestdrift geschreven boekje. Het wil den practicus, die geen tijd heeft voor het bestudeeren van groote handboeken, de aanwijzingen en de handgrepen leeren voor het gebruik van sera en vaccins. Die aanwijzingen gaan wel eens wat ver, want volgens de schrijvers moet eigenlijk iedere phlegmoneuse angina worden behandeld met antistreptococcenserum. Dit serum heeft de bijzondere belangstelling der schrijvers. Zij geven het bij voorkeur tezamen met een vaccin, bereid uit de streptococci, waarmede het serumleverende paard was behandeld, daar het samen zijn van antigeen en antistof het reticulo-endotheliale systeem zou aanzetten tot auto-immunisatie. Het reticulo-endotheliale stelsel heeft in hun verklaringen steeds groote beteekenis, al zijn die verklaringen nogal vaag. Zoo werkt bloedtransfusie bij infecties zoo gunstig, omdat het reticulo-endotheliale systeem er door wordt „versterkt en geprikkeld”.

De serumziekte wordt door de schrijvers wel wat al te „gleichgültig” en „harmlos” gevonden, en dat zij steeds na 1 of 2 dagen zou zijn verdwenen, is beslist onjuist.

Daar, naast de sera en vaccins, ook wordt gesproken over bloedtransfusie, Röntgenbestraling, inspuiting met rivanol, trypaflavine enz. en zelfs de omslagen met antivirius volgens BESREDKA worden genoemd, verbaast het ons, nergens het woord bacteriophagaan te treffen. Zoo is er wel meer, maar over het geheel en met critiek gebruikt, is het toch wel een practische leidraad.

D. HERDERSCHÉE.

HERMANN ERNST, *Koryza, der Schnupfen und seine Bekämpfung.* Wien VIII. Lammgasse 1, im Verlag der Verfassers, 1931, 104 bldz.

„Le seul que la médecine a pu faire au rhume du cerveau, c'est de l'appeler coryza”. Misschien is deze moedeloze uitspraak niet meer geheel waar. Maar hier is een niet-geneeskundige aan het woord. Hij noemt zich althans medizinscher Laie en wenscht anderen te behoeden voor den troosteloozen toestand, waarin hij vier-en-veertig jaren geleden heeft verkeert. Maar deze leek toont een bij geneeskundigen ongewone kennis te bezitten van de anatomie, physiologie, histiologie, bacteriologie en pathologie van de mond-, neus- en keelholte en heeft een eerbiedwaardige hoeveelheid literatuur daarover bestudeerd. Is hij dan geen arts, dan moet hij zeker een beoefenaar der wetenschap zijn. Wat hij dan als de beste behandeling der verkoudheid beschouwt, is, wat hij noemt „der Zungentrick”, dat is: het schoonlikken, bij beginnende verkoudheid, van de amandelen en van de neus-keelholte. Het is namelijk mogelijk, door geduldige oefening, de tong om te krullen en langzamerhand met de punt der tong zelfs de achterzijde van het neustusschenschot en de voorzijde van den bovensten hals-